

Oslo, 18.11.2014

MØTE NR. 5-14, UTVALG FOR MILJØOVERVÅKNING

Tid: 18.11.14, kl. 11.30 – 15

Sted: VAV, 1.etg. i Herslebs gate 5

Referat

Tilstede:

Utvalg for miljøovervåking: Knut Bjørnskau, Ski; Randi Aamodt, Oppegård; Helle Frodahl, Bærum; Toril Giske, VAV, Oslo kommune; Anja Celine Winger, Fylkeskommunen; Reidar Kveine, Bærum (kl. 11.30 – 13); Frode Hult, VAV, Oslo kommune (kl. 11.30 – 13) og Svanhild Fauskrud, Fagrådet (sekretær)

Vannområdet PURA: Anita Borge

Vannområdet Oslo: Heidi Kristensen, BYM, Oslo kommune

Forfall: Simon Haraldsen, Fylkesmannen; Steinar Sidselrud, EBY, Oslo kommune; Ola Eide, Statens vegvesen; Thorvin Andersen, UiO; og Ketil Hylland, UIO

Vannområdet Indre Oslofjord vest: Ingvild Tandberg, Bærum

Presentasjon av aktivitet 2; Sammenstilling og vurdering av litteraturreferanser fra andre prosjekter som har beregnet tilførsler fra tette flater og aktivitet 3; Vurdering av tiltak og virkemidler for å redusere tilførslene fra tette flater

Ragnar Storhaug presenterte resultatet av aktivitet 2 og 3 i litteraturstudiet om avrenning av prioriterte miljøgifter fra tette flater.

- Tilførsler fra veier og trafikkarealer:
 - Overflaterelaterte kilder er slitasje på veioverflaten, korrosjon i og/eller langs veibanen eller rekkverk og salt benyttet til vintervedlikehold.
 - Mobile kilder er utslipp fra kjøretøy og spill fra godstrafikken.
 - Uhell og ulovlige tilførsler ved kollisjon, brann og andre uhell samt bevisst ulovlig dumping.
 - Langtransporterte forurensninger.
- Tungmetaller:
 - Sink benyttes i slitelaget på bildekkene, som korrosjonsprodukt i installasjoner i eller langs veibaner, beregnet til 950 g/km.
 - Kobber er i bilenes bremsbelegg.
 - Nikkel er i diesellolje, i smøreprodukter og i slitasjeprodukter.
 - Kvikksølv kommer fra atmosfæren.
 - Krom finner vi i slitasjeproduktene.
 - Bly finner vi i dekk og bremsler.
- Organiske miljøgifter:
 - PAH finnes i oljesøl, eksos og i veidekket.

Ved en undersøkelse av 63 kjerneprøver av asfaltdekker fra Kristiansand, Oslo og Bergen, ble det påvist PCB (67 µg/kg) i en prøve fra Oslo-området. Det ble funnet PAH i relativt høye konsentrasjoner (500 mg/kg) i 2 prøver fra Kristiansand og 1 fra Oslo.

Undersøkelsen konkluderte med at PCB i veidekket ikke utgjør noen miljøutfordring.

Fra 1.1.10 ble det krav til PAH-innhold i oljene som benyttes ved produksjon av bildekk.

Hovedkilder for utslipp av PAH fra bilen er eksos og oljelekkasjer.

Det er beregnet at 9,9 % av de totale utslippene (2010) av PAH i Norge kommer fra veitrafikk.

DEHP En grov beregning viser at det benyttes fra 20 og 80 tonn/år som en komponent i understellsbehandling av biler. Sannsynligvis er hoveddelen av dette belegg på nye biler som importeres.

Bromerte flammehemmere; Har så langt ikke funnet referanser.

- Sammensetning av veivann:
Her spiller mange stedsspesifikke faktorer inn, nedbørsmengde og dets intensitet. Veivedlikehold og belastning fra omgivelsene. Normalt foreligger ikke data, så sjablongverdi brukes. Er sjablongverdiene riktige for alle steder i landet? Mange av analysene er kostbare, prøvetakingsstrategien har mye å si for analyseresultatet. Tas det blandprøver over dag/uke/måned eller kun stikkprøver? Hva med prøvetakingsutstyret? Benyttes medianverdi eller middelerverdi i utregningen?

Forurensningene i overvann er i hovedsak knyttet til partikler og tungmetallene er knyttet til den finere fraksjonen. Nivå av tungmetaller er sesongvarierende, høyt i snøsmeltningsperioden og forholdsvis lavere i sommerperioden.

Tiltak for å redusere tilførsler fra veivann:

- Langsiktige tiltak
 - Skjerpede krav til partikkelutslipp fra biler
 - restriksjoner i bruk av tungmetaller og organiske miljøgifter i biler, drivstoff og smøremidler
- Helt eller delvis forbud og/eller økonomiske virkemidler, f.eks.
 - Restriksjoner på bruk av piggdekk
- Endrede driftsrutiner for vegnettet, f.eks.
 - Endrede prosedyrer for gatefeing, gatevasking, tømning av sandfang, salting av veier i vintersesongen
- Lokal overvannsdisponering, rensing f.eks.
 - Etablering av anlegg som kan ta hånd om de minste partikkelfraksjonene
- Klargjøring av ansvarsforhold og hvordan tiltak skal finansieres

For at vi kan si noe om effektene av utførte tiltak, er det behov for referansefelt som kan følges over år. Fagrådet utfordrer oppdragstaker til å komme med forslag til hvor slike referansefelt bør plasseres. Ragnar Storhaug ble bedt om å lage skisse som skjematisk viser tilførselsveier for miljøgifter til fjorden.

1. Status for fjorden ved John A. Berge

Overvåkingsresultatene fra oktober 2014 ble presentert. Vestfjorden hadde vannutskifting mellom april og mai 2014. Oksygenkonsentrasjonen har sunket i hele Vestfjorden. Oksygenkonsentrasjonen i Bunnefjorden er fortsatt synkende. Det er ingen snarlig dypvannsfornyelse verken i Vestfjorden eller i Bunnefjorden. Hittil har vi ikke hatt nordlige vinder, som trengs ved vannutskifting. Bunnefjorden har vannutskifting ca. hvert tredje år. Det var dårlige forhold i fjorden i perioden 1973-1982. I Bekkelagsbassenget er det gode oksygenforhold. Det er høy temperatur i overflatevannet, de høyeste temperaturene er målt i 2013 i forhold til årene 1974-2011.

Siktedypet i oktober var på enkelte stasjoner påvirket av avrenning fra land, spesielt var Gråøya berørt av avrenning fra land. Kiselalgen var dominerende.

Toktrappen fra oktober er sendt via e-post til utvalgets medlemmer samt lagt ut på Fagrådets hjemmeside.

Sluttrapporten; Mudring og deponering i Oslo havn – sluttrapport miljøgifter i organismer:

Det er utført en langsiktig overvåking av miljøgifter i blåskjell, reker og fisk i perioden 2006-2013. Tiltaksområdene til Oslo Havn er Pipervika og Bjørvika hvor det er gjort tiltak med tildekking med sand, tynne leirelag eller leire. Deponiområdene er Langøyene, Malmøykalven, Herbergøya og Skjælholmen.

Det er moderate mengder metaller (kvikksølv, bly og kobber) i blåskjell både i deponiområdene og tiltaksområdene. For bly er de høyeste resultatene å finne ved Langøyene.

Organiske miljøgifter; høyere verdier i havneområde enn i deponiene. PAH i blåskjell havner i klasse 2 og 3. Lavere verdier i 2013 enn tidligere mhp reker fanget ved Steilene, som kan skyldes TBT-reguleringer. Lave verdier av kvikksølv og kobber i torsk og skrubbe. Nedgang i PCB verdiene også, tilsvarende er nivået ved Steilene. Rapporten viser ingen entydig effekt av alle gjennomføringstiltakene, noe som kan skyldes lave konsentrasjoner av miljøgifter i utgangspunktet. Sedimentarealene er små i forhold til totalarealet. Fisk beveger seg ut og inn av tiltaksområdene.

2. Lokal høringskonferanse i forbindelse med lokal plan for vannforvaltning for vannregion Glomma

Anja C. Winger gjennomgikk regionale planer for vannforvaltning i Akershus 2016-2021. Østfold fylkeskommune er vannregionmyndighet. Forslaget til regional vannforvaltningsplan skal opp i Fylkestingene i juni 2015. Vi er inne i første av fire planperioder; 2009-2015, andre planperiode er 2016-2021, tredje planperiode er 2022-2027 og siste planperiode er fra 2028-2033.

Akershus er involvert i de tre vannregionene Glomma, Vest-Viken og Grensevassdragene. Med dette arbeidet ønskes oppnåelse av reduksjon av forurensninger og økt arts mangfold.

Det er stor tilførsel av næringsalter via Glomma til fjordensom skyldes økt areal med tette flater, infrastruktur, miljøgifter og overvannsproblematikk.

I Akershus er 66% av vannforekomstene som er i risikozonen for ikke å nå miljømålene innen 2021 mens 34% er i god tilstand. Tiltakskostnadene vurderes til kr. 3,6 milliarder. Bevilgninger må først inn på regionnivå. Det trengs 4,5 milliarder for opprydding i spredt avløp og sanering av avløpssystemer.

Prioriteringene må komme via nasjonale mål og føringer, spesielt mhp overvannshåndtering.

Vandirektivet må inn i reguleringene i kommunene. Avløp, sårbare vannforekomster, kunnskap om miljøgifter må prioriteres sammen med utfasing av enkelte miljøgifter.

Hver sektor må ta ansvaret for sitt område.

Fagrådet for Ytre Oslofjord er synliggjort i høringsutkastet.

Hittil er ikke det arbeidet Fagrådet for indre Oslofjord gjør synliggjort. De har hatt ansvaret for overvåkingen i Indre Oslofjord gjennom mange år og det er godt samarbeid med de tilhørende

Fagrådet
for vann- og avløpsteknisk
samarbeid i indre Oslofjord

vannområder. Satsningsområdene i planen vil berøre Indre Oslofjord. Fagrådet for indre Oslofjord vil sende en uttalelse til Fylkeskommunen.

3. Prosess anskaffelse av nytt overvåkingsprogram for fjorden fra 1.1.2015

Anskaffelsen er i rute. Frist for revidert tilbud er fredag 21.11.14.

1.januar 2015 er oppstart av ny kontrakt.

4. Eventuelt/info

Fagrådets styre har startet diskusjoner i forhold til om vannforsyning skal tas inn i Fagrådet igjen.

Høstmøte er 9.desember på Reenskaug Hotel i Drøbak

Årsmøte vil bli 9.juni 2015.

Svanhild Fauskrud (referent)